

NOVA VLADA BOSANSKIH SRBA NE ULIVA POVERENJE

Author: [Gordana Katana](#)

Malo je naznaka da ce vlada pod vodjstvom SDS biti spremna da udovolji medjunarodnoj zajednici hapseci osumnjicene za ratne zlocine.

Cini se malo verovatnim da ce imenovanje nacionaliste Pere Bukejlovica za premijera entiteta bosanskih Srba pomoci u resavanju aktuelne politicke krize oko zahteva medjunarodne zajednice za reformama i hapšenjem osumnjiceneh za ratne zlocine – sto je navelo njegovog prethodnika, umerenog politicara Dragana Mikerevica, da podnese ostavku.

Analiticari kazu da ce nova vlada koju ce predvoditi Srpska demokratska stranka, SDS, biti jos manje voljna od prethodne da saradjuje na institucionalnim reformama – pogotovo u oblasti odbrane i policije. Na tome prevashodno insistira Kancelarija visokog predstavnika, OHR, kako bi Bosnu i Hercegovinu doveo u bolju situaciju za pristupanje NATO-u i Evropskoj uniji.

Republika Srpska, RS, mora do aprila meseca odgovoriti na dva kljucna zahteva medjunarodne zajednice: izrucenje glavnih osumnjiceneh za ratne zlocine i prihvatanje reformi bezbednosnog sektora.

Predsednik Republike Srpske Dragan Cavic imenovao je Bukejlovica, bivseg ministra industrije koji, poput njega, pripada SDS-u, za predsednika vlade 10. januara, nakon sto tokom tri nedelje pregovora izmedju partijskih lidera bosanskih Srba nije pronadjeno resenje za vakuum u vlasti.

Mikerevic je podneo ostavku 17. decembra, dan nakon sto je Visoki predstavnik lord Padi Esdaun nalozio da se razrese duznosti devet sefova policije i visokih zvanicnika lokalnih vlasti u Republici Srpskoj najavljujuci da ce entitet morati da prenese kontrolu nad policijom i odbranom na drzavni nivo Bosne i Hercegovine.

Esdaun je ocito smatrao da je vreme za dodatne sankcije jer je prijava Bosne i Hercegovine za pristupanje NATO-vom programu Partnerstvo za mir odbacena po drugi put na samitu ove organizacije u Briselu 8. decembra.

Objasnenje za neuspeh Bosne da obezbedi prijem u Partnerstvu za mir bilo je isto kao i prethodni put na proslom samitu NATO-a u Istanbulu 28. juna. Naime, razlog je nedostatak saradnje sa Haskim tribunalom. Dvojica kljucnih osumnjiceneh – bivsi politicki lider bosanskih Srba Radovan Karadzic i njegov vojni komandant general Ratko Mladic – su i dalje na slobodi, a za obojicu se veruje da provode deo svog vremena u Republici Srpskoj.

Ranije mere Pedija Esdauna – prevashodno smenjivanje u julu mesecu 58 zvanicnika SDS-a, ukljucujuci lidera stranke Dragana Kalinica – nisu dovele do zeljenog poboljsanja u saradnji sa Haskim tribunalom.

Odluka o prenosu kontrole nad odvojenim entitetskim policijskim jedinicama i snagama odbrane na drzavni nivo Bosne i Hercegovine ima za cilj stvaranje centralizovanih institucija koje bi efikasnije resavale probleme.

Saopstenja Kancelarije visokog predstavnika u decembru bile su poslednja kap koja je prelila casu za Mikerevica, a on, kao i mnogi politicari iz Republike Srpske, protivi se centralizaciji bosanskih institucija i stvaranju snaznije drzave. Za razliku od Federacije BiH, bosanski srpski politicari zele da zadrze ovlasčenja koja su dobila oba entiteta Dejtonskim sporazumom iz 1995. godine. U Dejtonskom sporazumu su zacrtani

ustavna resenja koja su sada na snazi.

Podnoseci ostavku, Mikerevic je rekao da je odluka Visokog predstavnika pokusaj da se uvedu ustavne promene koje on "nije zeleo da sprovede".

Mikerevic je bio clan koalicionog partnera SDS-a, Partije demokratskog progresa, PDP.

Ukazujuci na opste nezadovoljstvo osipanjem ovlascenja Republike Srpske, bosanski srpski politicari su na ostavku premijera reagovali potpisivanjem zajednickog "sporazuma o usaglasenom politickom delovanju" 22. decembra.

Okosnicu sporazuma cini izjava o neprihvatanju bilo kakvih promena ustava Republike Srpske i Bosne i Hercegovine bez konsenzusa sva tri konstitutivna naroda – Srba, Muslimana i Hrvata.

Stranke su takodje navele da ce sve srpske parlamentarne stranke podrzati izbor nove vlade. Medjutim, SDS i Savez nezavisnih socijaldemokrata, SNSD, nisu mogli da se sloze o sastavu novog kabineta i trajanju njegovog mandata.

Nespreman da prihvati uslove SNSD-a da se vlada formira podrskom SDS-a, ali bez ucesca njenih clanova, te da bude samo prelazno resenje do raspisivanja prevremenih izbora, predsednik Cavic odlucio je da mandat poveri osobi iz vlastite stranke.

To je navelo predsednika Cavica da mandat za formiranje vlade poveri osobi iz vlastite stranke imenujuci Bukejlovica za mandatara sto je odluka koju treba da odobri parlament Republike Srpske.

Sudeci po najavamama iz SDS-a, PDP-a i manjih stranaka kao sto su Demokratska patriotska partija, Penzionerska stranka i Srpska radikalna stranka, Bukejlovic bi mogao da obezbedi vecinu u parlamentu koja mu je potrebna za formiranje vlade. Predsednik Cavic je 11. januara rekao da ce Bukejlovic verovatno biti prisiljen da formira manjinsku vladu u kome ce SDS imati dominantnu ulogu.

Imenovanje Bukejlovica za mandatara vlade odmah se naslo na udaru kritike zbog neuspeha njegove stranke da se resi svojih veza iz ratnih vremena, kao i velikog pada proizvodnje u entitetu za vreme njegovog mandata kao ministra industrije od 2000. do 2002. godine.

Cavic je odbacio takve tvrdnje, rekavsi: "Mi u SDS-u nismo nikoga ubili, pokrali i poslednje cetiri godine pokazali smo da smo spremni i sposobni da sprovodimo reforme, i stoga sa indignacijom odbijam sve optuzbe da SDS i njen mandatar nisu sposobni i podobni da vode vladu".

Pa ipak, cinjenica da ce SDS voditi glavnu rec u politici srpskog entiteta tesko da ce oduseviti medjunarodnu zajednicu, kao sto se od nove vlade ne ocekuje da ce se angazovati na ispunjavanju uslova koje je postavila medjunarodna zajednica.

Ove nedelje je lord Esdaun naveo april kao novi rok do koga lica optuzena za ratne zlocine – pre svih, Karadzic i Mladic – moraju biti uhapseni, i upozorio da ce eventualni neuspeh imati za posledicu nove sankcije. Sledeci samit NATO-a se takodje odrzava u aprilu.

Ima mnogo skepse u pogledu mogucnosti da ce se politicari iz SDS-a uspesno suociti sa ovim izazovom, kao i mogucnosti za razvoj dobrih odnosa sa zapadnim vladama koje sada insistiraju da se ostvari napredak u toj oblasti.

Americka administracija, za razliku od vlada iz Evropske unije, jasno je stavila do znanja da ne zeli uopste da radi sa SDS-om i u decembru je zabranila clanovima ove stranke ulazak u Sjedinjene Americke Drzave.

Nebojsa Radmanovic, potpredsednik SNSD-a, protivnika ideje o vladi kojom bi dominirao SDS, izjavio je za IWPR da se od stranke koja ne uziva "nikakav kredibilitet" u medjunarodnoj zajednici ne moze ocekivati da preduzme mere koje ta ista medjunarodna zajednica postavlja.

"Vlada opterecena hipotekom koju na sebi nosi SDS i u kojoj ce sedeti ljudi kojima je zabranjen ulazak u SAD nece biti u stanju da se nosi sa obavezama koje se od nje ocekuju", kaze on.

Lideri drugih stranaka koje se protive stvaranju vlade kojom bi dominirao SDS dele takvo misljenje. Za predsednika Socijalisticke partije Republike Srpske Petra Djokica, "ta vlada ce biti poljubac smrti za Republiku Srpsku".

Posledica toga, rekao je Marko Pavic, predsednik Demokratskog nacionalnog saveza, DNS, jos jedne stranke suprotstavljene planovima za formiranje vlade pod kontrolom SDS-a, bice da Republika Srpska nastavlja sa politikom koja je vec isprobana - a propala je.

"Politika - koja je do sada vodjena i koja je dozivela niz poraza - sada se nastavlja kroz Peru Bukejlovica", kaze on.

Politicka analiticarka fondacije Fridrih Ebert Tanja Topic takodje sa skepsom gleda na mogucnost da Bukejlovicev kabinet ucini bilo kakve pomake, cak i ako bude bilo kakve fleksibilnosti u zahtevima za hapšenjem kljucnih osumnjicениh lica.

"Cak i ako Visoki predstavnik odustane od zahteva da institucije RS uhapse upravo Karadzica i Mladica u tom i tom roku, ostaje niz obaveza koje ova vlada nece biti u stanju da ispuni", rekla je ona.

Gordana Katana je redovni dopisnik IWPR-a iz Banja Luke.

Location: Bosnia and Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/nova-vlada-bosanskih-srba-ne-uliva-poverenje>